

EUROOPAN KOMISSIO – LEHDISTÖTIEDOTE

Euroopan maiden vauhditettava toimiaan lukutaidon kohentamiseksi

Bryssel 11. heinäkuuta 2011 – Joka viides 15-vuotias ja monet aikuiset Euroopassa eivät osaa lukea kunnolla. Euroopan komission tänään julkaisemassa uudessa tutkimuksessa kerrotaan, mitä eri maissa tehdään lukutaidon parantamiseksi ja missä on puutteita. Tutkimus kattaa 31 maata (EU-maat sekä Islanti, Liechtenstein, Norja ja Turkki). Siitä käy ilmi, että useimmissa maissa on edistytty lukutaitostrategian kehittämisessä. Monissa maissa ei kuitenkaan ole riittävästi keskitytty riskialteimpiin ryhmiin kuten poikiin, vähäosaisten perheiden lapsiin ja maahanmuuttajalapsiin. EU:n opetusministerit ovat asettaneet tavoitteeksi vähentää niiden osuutta, jotka eivät osaa lukea kunnolla, 20 prosentista alle 15 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Ainoastaan Belgia (flaaminkielinen yhteisö), Puola, Suomi, Tanska ja Viro ovat jo päässeet tähän tavoitteeseen.

Koulutuksesta, kulttuurista, monikielisyydestä ja nuorisosta vastaavan komissaarin Androulla Vassilioun mukaan ei ole mitenkään hyväksyttävissä, että niin monilla nuorilla Euroopassa ei edelleenkään ole perusluku- ja kirjoitustaitoa. *”He ovat tämän vuoksi vaarassa syrjäytyä sosiaalisesti, heidän on vaikeampi löytää töitä ja heidän elämänlaatunsa heikkenee. Viime vuosikymmenen aikana on edistytty jonkin verran muttei riittävästi. Lukutaito on kaiken oppimisen perusta. Tämän vuoksi olen vastikään käynnistänyt [lukutaitokampanjan](#), joka on suunnattu kaikenikäisille ja erityisesti niille, joilla on taustansa vuoksi muita heikommat edellytykset, kuten romanilapset.”*

Komission Eurydice-verkon tuottamassa tutkimuksessa keskitytään neljään keskeiseen aiheeseen: opetustapoihin, lukemisvaikeuksiin puuttumiseen, opettajien koulutukseen sekä koulun ulkopuolisen lukuharrastuksen tukemiseen. Tutkimuksessa tarkastellaan näitä eri osa-alueita akateemisen tutkimuksen, kansainvälisten tutkimusten tuoreimpien tulosten sekä kansallisten toimintalinjojen, ohjelmien ja parhaiden käytänteiden perusteellisen tarkastelun pohjalta. Tutkimuksesta ilmenee, että ainoastaan kahdeksassa maassa (Irlanti, Islanti, Malta, Norja, Ruotsi, Suomi, Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta) kouluihin voidaan opettajien ja oppilaiden tueksi järjestää lukemaan opettamiseen erikoistuneita henkilöitä.

Eurydice-raportti auttaa merkittävästi komissaari Vassilioun tammikuussa perustaman [luku- ja kirjoitustaidon korkean tason asiantuntijaryhmän](#) työskentelyä. Ryhmän puheenjohtajana toimii Alankomaiden prinsessa Laurentien ja sen tehtävänä on selvittää, miten kaikenikäisten luku- ja kirjoitustaitoa voidaan edistää ja mitkä aloitteet ja ohjelmat ovat olleet menestyksekkäitä. Ryhmä tekee toimintaa koskevia ehdotuksia vuoden 2012 puoliväliin mennessä.

Taustaa

Lukemaan opettaminen: useimmissa maissa on olemassa oikeat toimintalinjat

Viime vuosina on merkittävästi pyritty parantamaan kansallisia suuntaviivoja ja edistämään parhaita pedagogisia menetelmiä. Kaikkialla Euroopassa on nyt yleisenä käytäntönä keskittyä lukemaan oppimisen perusteisiin jo esiasteella. Kouluissa käytetään lukemaan opettamisessa erityyppistä materiaalia, kuten tarinoita, lehtiä, sarjakuvia ja verkkosivustoja. Lukutaitoon keskitytään myös muissa oppiaineissa, jotta voidaan parantaa ymmärtämistä erilaisissa yhteyksissä.

Menestykseen ei kuitenkaan ole vain yhtä tietä. Tutkimus puoltaa vankasti sitä, että luetun ymmärtämisen parantamiseen olisi pyrittävä yhdistelemällä useita eri strategioita. Yhteistoiminnallinen oppiminen ja keskustelut vertaisten kanssa voivat myös parantaa luetun ymmärtämistä ja auttaa heikkoja lukijoita. Useimmat maat ovat asettaneet luetun ymmärtämiselle tavoitteet, mutta niiltä puuttuu usein riittävän laaja strategia kansallisista opetussuunnitelmien perusteista, eritoten ylemmän perusasteen koulutuksessa.

Yleisesti voidaan kuitenkin todeta, että käytössä on hyvät opetussuunnitelmia koskevat kansalliset perusteet ja huomiota olisi jatkossa kiinnitettävä siihen, että opettajat toteuttavat niitä käytännössä.

Vain muutamalla maalla on tarjota opettajien ja oppilaiden tueksi asiantuntija-apua

Lukemisvaikeuksiin voidaan puuttua tehokkaasti, jos ongelmat todetaan ja niitä aletaan käsitellä mahdollisimman varhain, jos opetusmateriaali on mukautettu erityistarpeisiin ja jos opettajille tarjotaan ammatillista jatkokoulutusta.

Yksilöille tai pienryhmille suunnattu intensiivinen täsmäopetus voi olla erityisen tehokasta. Harvoilla opettajilla on kuitenkin mahdollisuutta erikoistua tälle alalle, ja lukemaan opettamisen asiantuntijoita on opettajien tukena käytettävissä vain Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Irlannissa ja Maltalla ja viidessä Pohjoismaassa.

Lisätuen järjestäminen vie monesti paljon aikaa, mikä saattaa estää tehokkaan avun tarjoamisen oppilaille hyvissä ajoin.

Painopisteen olisi oltava enemmän riskiryhmissä

Lukutaidon edistämistä tuetaan laajalti kansallisissa toimintalinjoissa ja aloitteissa. Näissä aloitteissa keskitytään kuitenkin usein kaikkiin oppilaisiin eikä niihin, joilla muita todennäköisemmin on lukemisvaikeuksia, esimerkkinä pojat, sosioekonomisesti muita heikommassa asemassa olevista perheistä tulevat nuoret tai ne, joiden äidinkieli on muu kuin opetuskieli. Lisäksi tällaisissa aloitteissa olisi käytettävä mahdollisimman paljon erilaista materiaalia ja myös multimediaa.

Eurydice

[Eurydice-verkko](#) tarjoaa tietoa ja analyyseja Euroopan koulutusjärjestelmistä ja -politiikoista. Siihen osallistuu vuodesta 2011 lähtien 37 kansallista yksikköä kaikista EU:n elinikäisen oppimisen ohjelmaan osallistuvista 33 maasta (EU:n jäsenvaltiot, Islanti, Kroatia, Liechtenstein, Norja, Sveitsi ja Turkki). EU:n koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirasto Brysselissä koordinoi ja hallinnoi sitä ja luonnostelee sen tutkimukset ja tarjoaa sen käyttöön erilaisia verkkolähteitä.

Lisätietoja:

Tutkimus kokonaisuudessaan [englanniksi] [Teaching Reading in Europe: Contexts, Policies and Practices](#) [tutkimuksesta on saatavilla paperikopio englanniksi heinäkuusta 2011 lähtien ja hieman myöhemmin ranskaksi ja saksaksi].

Euroopan komissio: [Koulutus](#)

Yhteyshenkilöt:

[Dennis Abbott](#), +32 2 295 92 58

[Dina Avraam](#), +32 2 295 96 67

[Christel Vacelet](#), Eurydice: +32 2 295 11 37

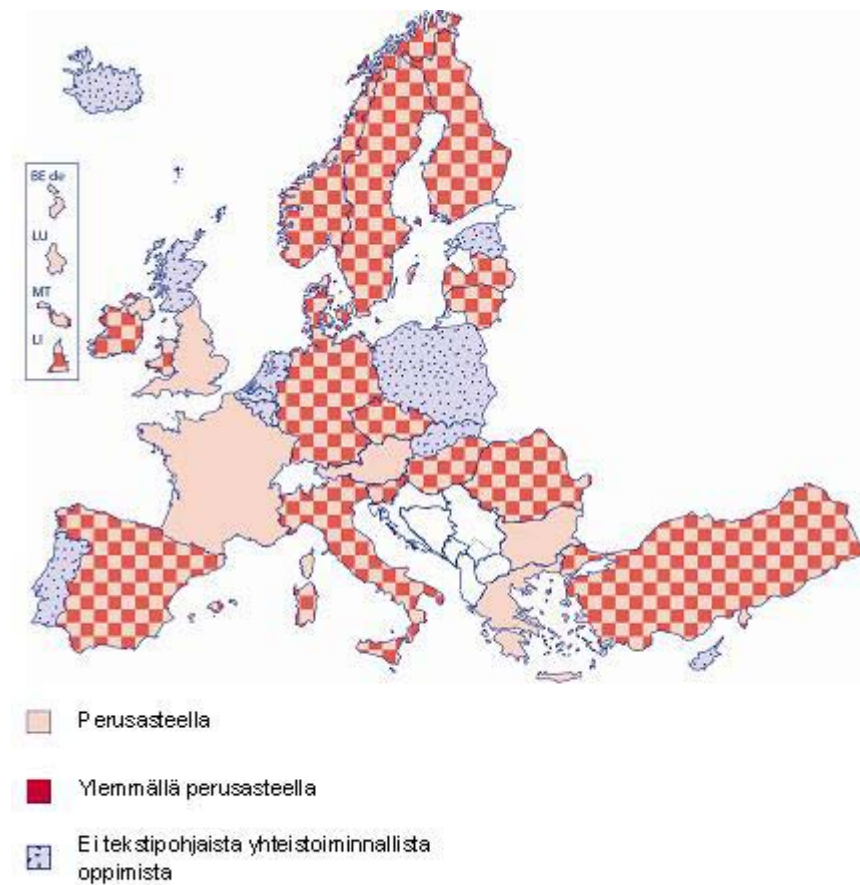
Liite: Tietoja ja lukuja

1. Lukemisessa huonosti pärjävien 15-vuotiaiden oppilaiden prosenttiosuudet (2009)

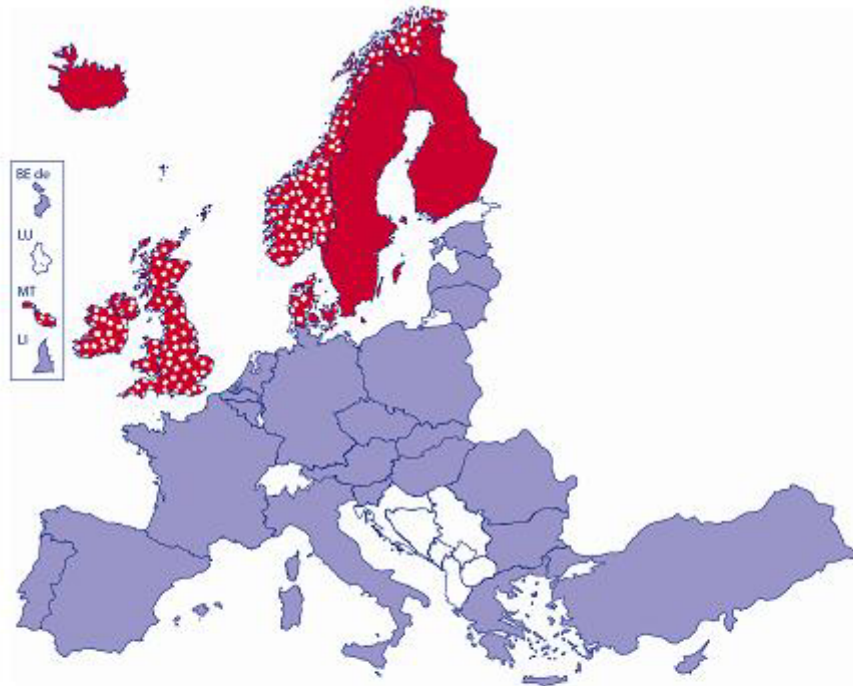
Lähde: OECD, PISA 2009 – tietokanta

2. ekstopohjainen yhteistoiminnallinen oppiminen kansallisissa opetussuunnitelmissa (Perus- ja ylempi perusaste, 2009–10)

Lähde: Eurydice.

**3. Lukemaan opettamiseen erikoistuneiden opettajien saatavuus
opettajien tueksi lukemisvaikeuksista kärsivien oppilaiden auttamiseksi
alemmalla perusasteella (2009–10)**

 Lukemaan opettamiseen erikoistuneet opettajat

 Lukemaan opettamiseen erikoistuneet erityisopettajat

 Ei lukemaan opettamiseen erikoistuneita opettajia mutta muita ammattilaisia (puheterapeutit, psykologit jne.)

 Tietoja ei saatavilla

Lähde: Eurydice.